

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-297

10.4.2024

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Tap av innbo – dokumentert krav?

Sikrede krevde erstatning for innbo som ble skadet i forbindelse med bygningskollaps. Foretaket anførte at deler av innbokravet ikke var omfattet av innboforsikringen, og dessuten at kravet ikke var tilstrekkelig dokumentert. Foretaket valgte likevel å utbetale delvis erstatning. Foretaket la til grunn at forsikringssummen var begrenset til kr 50 000 siden sikrede i forbindelse med soning av fengselsstraff ikke hadde fast bosted på forsikringsstedet, og at boligen dessuten var leid ut. Foretaket gjorde videre gjeldende en avkortning på 30 % begrunnet med brudd på sikkerhetsforskriftene. Sikrede anførte at han hadde fast bosted på forsikringsstedet siden han ifølge folkeregisterloven var å regne som bosatt på forsikringsstedet, og at oppholdet i fengsel var midlertidig. Han viste også til at han bodde på forsikringsstedet under permisjoner. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde sannsynliggjort et tap utover det foretaket allerede hadde betalt.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for innbo som var oppbevart i låve på forsikringsstedet.

Sikredes låve kollapset 10.1.23 og førte til skade på gjenstander som var oppbevart i bygningen.

Innboet var omfattet av Lo favør innboforsikring:

Forsikringsbevis:

Hvem forsikringen gjelder for:

- Medlemmet
- (...)

Ansvarsbegrensninger og sikkerhetsforskrifter:

(...)

Vedlikehold

- Sikrede skal sørge for jevnlig vedlikehold av og tilsyn med bygning og løsøre for å unngå skade.
- Sikrede skal sørge for jevnlig snømåking av tak, balkong og terrasse på bygning, telt og andre konstruksjoner for å unngå skade.

Vilkår

(...)

2. Hvor forsikringen gjelder

2.1 Forsikringsstedet

- På medlemmets faste bosted i Norden.
- I annen bolig som bebos av sikrede innen Norden i forbindelse med yrke eller utdanning.
- I inntil 3 år for ting som midlertidig befinner seg utenfor forsikringsstedet innen Norden.
- På nytt bosted etter flytting innen Norden.
- På eksternt lager innen Norden.

(...)

3. Hva forsikringen omfatter

3.1 Innbo og løsøre

Omfattes

- Innbo og løsøre i hjemmet uten øvre forsikringssum.
- Innbo og løsøre på eksternt lager med inntil 200 000 kroner.

(...)

4. Hvilke skader som erstattes

Selskapet erstatter tilfeldige og plutselige skader som framgår under, og utgifter som følge av slike skader.

- Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

(...)

4.10 Annen skade på innbo

Dekkes

Annen fysisk skade når dette skyldes en tilfeldig og plutselig ytre hendelse på de forsikrede gjenstandene.

Skadeårsaken må være kjent, og være knyttet til et bestemt tidspunkt

For skader oppstått utenfor medlemlets bosted er erstatningen inntil 50 000 kroner

Foretakets sakkyndige T. utarbeidet etter befaring 25.1.23 en skaderapport:

SKADEÅRSAK:

Manglende vedlikehold, sannsynlig svak konstruksjon.

Utløsende årsak snøtyngde.

HENDELSESFORLØP:

Den 10.01.2023 oppdager leietaker av bolig på eiendommen at låve har rast sammen etter det er kommet snø.

SKADEÅRSAKSBESKRIVELSE:

Manglende vedlikehold, sannsynlig svak konstruksjon.

Utløsende årsak snøtyngde.

Låve er antatt fra ca 1950 opplyst av eier. Låve er på befaringstidspunkt rast sammen sannsynligvis som følge av snøtyngde, det er ikke måkt snø på taket av låven, målt til ca 80cm snø på bakken på befaringstidspunkt.

Det er ut fra bilde av låve fra 2022 vurdert til at låve er i dårlig stand og det er ikke utført vedlikehold eller oppretting av takkonstruksjon og veggkonstruksjoner. Det fremkommer av bilde fra 2022 at yttervegger er skjeve, som følge av skjeve vegger som tydelig luter innover og sideveis, så vil belastning fra snøtyngde føre til større eksentrisk belastning enn det veggen tåler i loddretning, dette fører til kollaps av vegger. I tillegg er det sannsynligvis for svake sammenføyninger mellom taksperrer og yttervegger, som over tid med snø, vindbelastninger og elde og slitasje, fører til at sammenføyninger svekkes og vegger luter innover og sideveis

Det er ikke registrert mye vind eller nedbør i forkant av sammenrasing. Det er sannsynlig at det har vært antatt ca 800 -1000mm med snø på skadetidspunkt.

Fjøsdel oppsatt i laft er ikke rast sammen, denne del er oppført i en annen konstruksjon og er ikke sammenhengende med bindingsverk,

Bærekonstruksjon er svekket over tid som følge av manglende vedlikehold.

Det er ikke mulig for tilkomst i låve på befaringstidspunkter den 25.01.23 og 24.02.23, det er derfor ikke mulig å befare innbo og konstruksjoner.

I dagene før skaden inntraff var det kaldt og snøvær, på skadetidspunkt var det registrert mildvær og tyngde på snø på tak øker.

Ifølge Senorge.no er det ifølge snøkart ca 60 cm med snø på skadestedet.

Ifølge senorge.no har snølast økt fra 62,4 kg/m² den 03.01.23 til 115,3kg/m² på skadetidspunkt.

Opplyst til meg på befaringstidspunkt.

Ikke måkt snø på låvetak. ca 200-300mm med snø på taket den 03.01.2023

Snøvær i dagene før skaden inntraff, mildvær dagen før sammenrasing.

Registrert på befaringsdagen. Sammenrast låve. Fjøsdel oppsatt i laft står fortsatt.

Sikrede sendte inn tapsliste med 119 gjenstander den 24.2.23. Det var ikke opplyst verdi på noen av gjenstandene.

Foretaket tilbød 27.4.23 kr 33 000 som fullt og endelig oppgjør for skade på innbo og løsøre. I oppgjøret la foretaket til grunn at sikrede ikke hadde bosted på skadestedet, og at forsikringssummen derfor var begrenset til kr 50 000. Foretaket erkjente ansvar for skader på innbo inntil forsikringssummen på kr 50 000, men avkortet erstatningen 30 % under henvisning til brudd på sikkerhetsforskriften "*Sikrede skal sørge for jevnlig vedlikehold av og tilsyn med bygning og løsøre for å unngå skade*". Det anførte at sikrede var mer enn lite å legge til last, jf. fal. § 4-8. I tillegg ble det trukket egenandel på kr 2 000:

Da skadens omfang og tingenes verdi på skadedagen er svært uklart, i tillegg til at kravet ikke på noen måte er dokumentert, kan vi tilby erstatning i henhold til begrensningen som ligger i vilkåret på 50 000 med fradrag av avkortning og egenandel. Det innebærer at vi kan tilby å erstatte med kr 50 000 – 30 % avkortning - egenandel kr 2 000.

Sakkyndige R.K. vurderte etter befaring 11.8.23 skadeårsaken med følgende konklusjon:

Konklusjon: VURDERINGER OG KONKLUSJON:

Undertegnede var på eiendommen i juni 2018 og 2019 for en generell vedlikeholdsvurdering.

Det var da ingen forhold som kunne tilsi at låven skulle falle ned.

Det var på skadetidspunktet i 2023 registrert en snødybde på 55,1 cm, og gjennom de siste 10 årene før dette, var det kun i 2017 hvor snødybden var lavere (2017 - 47,9 cm).

Det har ellers i de siste 10 årene vært registrert høyere snødybder en ved skadetidspunktet, og i 4 av årene med snødybder på over 100 cm, og det var spesielt mye snø i 2018.

I en bygning oppført i ca. 1950, kan en gå ut fra at kritisk snølast for lette takkonstruksjoner er 150 kg/M² (dvs. cirka 50 cm tørr snø eller 40 cm våt snø).

Kritisk snølast er den snølast som taket tåler pr. m² uten at sikkerheten mot brudd reduseres.

På skadetidspunktet 10/1-2023 er det registrert snølast 115,3 kg/m² (snødybde 49,3 cm), og den 8/1 -2023 snølast 112,5 kg/m² (snødybde 55,1 cm), (dvs under kritisk snølast for taket). Snø varierer i vekt. Tørr snø er lettere enn våt snø, gammel snø er tyngre enn nysnø,

Snølasten på skadetidspunktet er betydelig mindre en den forventede kritisk snølasten på 150 kg/m² Før denne snølasten nås, bør taket måkes.

Høyeste snølaster for en del av årene før skadetidspunktet er betydelig høyere og på det høyeste 357,5 kg/m²

Vinteren 2018 var det veldig mye snø (120,6 cm på det meste og snølast 357,5 kg/m²).

Det ble i 2018 registrert snødybder på oppunder - og over 100 cm, i perioden fra månedskiftet januar/februar til ca. midten av april med snødybde på over 1 meter i en periode på ca. 3,5 måneder, og generelt med høye snølaster.

I juni 2018 var det ingen forhold som kunne tilsi at låven skulle falle ned.

Vinteren 2019 hadde mindre snø, men mer snø, enn ved skadetidspunktet i 2023, og det var ingen forhold som skulle tilsi at låven skulle falle ned i 2019.

Det er derfor videre sett på hva slags endringer som er foretatt i nærområdet.

Endringer i nærområdet de siste årene før skadetidspunktet i 2023 med etablering av ett stort åpent hogstområde har medført endringer i vindbelastningen mot eiendommen/låven, og som tidligere ikke har vært der.

Låven har stått der fra ca. 1950 - ca. 73 år for skadetidspunktet, og eneste endring er ett større hogstfelt som medfører mer og endret vindbelastning.

Endringen av vindbelastningen har medført mye mer vind fra vestlig retning mot aktuelt område/bygg.

Det er også en høydeforskjell mellom arealet låven står på og terrenget nedenfor i vestlig retning. Det dreiers seg om rundt 20 meter høydeforskjell. En har også "H.vidda" på baksiden av eiendommen.

Skader avhenger selvsagt også av bygningenes geometri og styrke, men uvanlig vind gjør vanligvis mer skade hvis den forekommer i områder der det vanligvis har vært mindre vindbelastning.

Låven har ikke sammenbrudd på midten av taket, men en fallretning fra vest mot øst. Fallretningen på låven, der låven har falt "sidelengs" og sannsynlig vindretning fra vest, tilsier også at årsaken er vind.

Det er derfor skjønnsmessig vurdert at endringene i nærområdet etter 2019, har medført endringer i vind/vindhastigheter mot berørt sted, og at dette er årsaken til at låven har blåst ned.

(...)

Saken ble klaget inn til Finansklagenemnda den 18.10.23. Foretaket fremla i den forbindelse et notat angående utleie av boligen:

Har i dag ringt tilbake til broren Det er han som styrer med utleie av denne boligen. Huset er opprinnelig bygd i 1927. Det er ombygd og påbygd i perioden 2010-2012. ... mener at huset er totalrenovert. Det som stod igjen var en gammel gråsteinsmur/ringmur, samt reisverk. Det er krypkjeller under huset. Alt av el-anlegg og rør-opplegg er skiftet. Det er gulvvarme i huset (vannbåren varme). Det ble lagt nytt shingeltak. Alle dører og vinduer er skiftet. Det blir skrevet husleiekontrakt, samt opprettet en depositumkonto. Dt er i dag en liten familie med 1 barn på 5 år som skal leie dette huset. ... vil føre tilsyn med eiendommen. Uthusene skal ikke leies bort. Leies ut fra 01.11.2019. ... er også gjort kjent med at dersom det står igjen noe gammelt på huset, og det oppstår en skade, vil det kunne bli en avkortning i et eventuelt skadeoppgjør. Huset leies ut delvis møblert. Det er også avstengt 2 rom, samt loftet. Dette benyttes av huseier som lagerplass.

Sikrede krever erstatning for skade på innbo som var oppbevart i låven da den kollapset, og anfører at han har fast bosted på forsikringsstedet slik at skade på innbo må dekkes uavkortet av forsikringen. Selv om han nå er i fengsel, har han ifølge folkeregisterloven og tilhørende forskrift fremdeles fast bosted på forsikringsstedet. Han har lang tilknytning til eiendommen som også har bo- og driveplikt.

Sikrede bestrider at det er grunnlag for avkortning på grunn av brudd på sikkerhetsforskrifter og viser til at familiemedlemmer har hatt regelmessig tilsyn av eiendommen, og at ingen har registrert feil eller skader som skulle tilsi at bygningen skulle kollapse. Sikrede viser til at et område i nærheten er snauhagd, og at det er registrert mye vind og vindkast på forsikringsstedet. Uttalelser fra sakkyndig H. støtter hans syn på at bygningen ikke stod til nedfall, og at vind har virket i årsaksbildet. Det er en feil i sakkyndig N.s vurdering at vind ikke er nevnt som årsak.

Forsikringsforetaket avviser ansvar utover kr 33 000 for skadene på innbo, og anfører at sikrede ikke har dokumentert tapet slik at foretaket kan beregne erstatningen, jf. fal. § 8-1.

Den fremlagte skadelisten inneholder få gjenstander som omfattes av innboforsikringen, jf. vilkårenes pkt. 3.1.1. Det er ikke dokumentert at de aktuelle gjenstandene faktisk var oppbevart i låven, og gjenstander oppbevart på låven var også med stor sannsynlighet ødelagt av mus og rotter.

Foretaket anfører at forsikringssummen er kr 50 000 for "*skader oppstått utenfor medlemmets bosted*". Sikrede har ikke fast bosted på forsikringsstedet fordi han soner straff i fengsel. Begrepet "fast bosted" er ikke definert i vilkårene og må tolkes etter ordlyden. Den folkeregistrerte adressen er ikke relevant for denne vurderingen. Boligen er utleid, og sikrede kan derfor ikke bo i den. Forsikringen har også unntak i pkt. 2.1 strekpkt. 2 for "Bolig som er utleid".

Foretaket anfører videre at erstatningen skal avkortes 30 % og begrunner dette med at sikrede brøt sikkerhetsforskriften "*[s]ikrede skal sørge for jevnlig vedlikehold av og tilsyn med bygning og løsøre for å unngå skade*", og at han er mer enn lite å legge til last for dette.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan påberope seg

1. at låven ikke er sikret "faste bolig"
2. at det foreligger brudd på sikkerhetsforskrift
3. at kravet ikke er tilstrekkelig dokumentert.

Nemnda ser først på spørsmålet om kravet er tilstrekkelig dokumentert.

Det følger av alminnelige bevisbyrderegler at sikrede har plikt til å dokumentere sitt tap, jf. også FinKN 2016-485, 2020-323 og 2020-152. Dersom gjenstandene ikke lenger er tilgjengelige for eventuell befaring, er dette også sikredes risiko, jf. FinKN 2017-672.

Det er lagt ved to lister over gjenstander som er meldt tapt/ødelagt i forbindelse med skadehendelsen, datert henholdsvis 24.2.23 og 26.10.23. Listen av 24.2.23 inneholder 119 poster med nokså løst angitte gjenstander uten alder og verdi, men noen av postene er merket "nye". Det er ingen angivelse av hvor og når gjenstandene er kjøpt og til hvilken pris. Det er derfor ikke mulig for nemnda å angi sikredes tap på grunnlag av denne listen. Nemnda peker også på at det er oppført umonterte bygningsdeler, som i utgangspunktet ikke kan regnes som innbo som er omfattet av forsikringen, jf. FSN 7392 og 6026. Det er også oppført en del verktøy hvor det er uklart for nemnda om dette må regnes som "yrkesløsøre" som er unntatt fra dekning. Tilleggslisten 26.10.16 angir åtte poster med kategorier av gjenstander hvor det heller ikke er mulig å beregne noen verdi.

Ut fra dette kan nemnda ikke se at sikrede har sannsynliggjort tap utover de kr 33 000 som foretaket allerede har betalt.

Etter dette er det ikke nødvendig for nemnda å ta stilling til de øvrige spørsmål saken reiser.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).